

27.8.2014

IB – Infectious Bronchitis, Kanojen tarttuva keuhkoputkentulehdus

Aiheuttaja:

- Koronavirus
- Virus pystyy muuntautumaan satunnaisesti (eri variantteja esim. Massachusetts, 4/91 ja D388), mikä aiheuttaa haasteen sekä rokotekehittelylle että käytettävien rokotteiden valinnalle. Ongelmana etenkin maissa, joissa siipikarjatuotanto on intensiivistä.
- Virus on herkkä yleisesti käytetyille desinfiointiaineille.

Isäntäeläin:

- Vain kana.

Esiintyvyys:

- Yleinen Euroopassa.
- Suomessa IB:tä esiintyi 1970-luvulla varsin yleisesti. Tauti kuitenkin hävisi maasta ja rokotukset lopetettiin.
  - Seuranta siipikarjan terveystarkkailuohjelman puitteissa: ei merkkejä tartunnasta vuosikausiin paria siipikarjatuonteihin liittyvää oireetonta vasta-ainelöydystä lukuun ottamatta (rokotevirusepäily).
  - Keväällä 2011 yksi akuutisti oireileva tapaus munintakanalassa Kymenlaaksossa. Kanala saneerattiin.
  - Harrastesiipikarjatilojen laajalle levinnyt IB-tartunta tuli ilmi edellisen tapauksen kontaktien selvityksen yhteydessä keväällä 2011. Harrastesiipikarjalla ei juurikaan havaittu akuutteja oireita, mutta vasta-aineita löydettiin tutkimuksissa kymmeniltä tiloilta eri puolilta maata.
  - IB D274 -tyypin viruksen aiheuttamia tartuntoja on todettu tuotantosiipikarjatililla vuodesta 2011 alkaen satunnaisesti (rokoteviruksen kaltainen virus). Myöhemmin on tunnistettu myös yksittäisiä IB 4/91 ja H120 –virusten aiheuttamia tartuntoja (myös rokotevirusten kaltaisia viruksia).

Leviäminen:

- Herkästi leviävä suoran kosketuksen tai ilman välityksellä.

Itämisaika:

- Lyhyt, 18 h - 6 vrk.

Oireet:

- Pikkupoikaset: lisääntynyt lämmöntarve, sierainvuoto, viheltävät/rahisevat hengityssäänet, yskä. Yleisoireet voimakkaat, kuten syömättömyys, apatia, istuva asento. Kuolleisuus 5-90 %. Henkiin jääneet paranevat noin 2 viikossa, mutta jäävät jälkeen kasvussa. Tartunta ensimmäisten 18 vrk aikana aiheuttaa muutoksia munanjohtimissa, mikä johtaa steriliteettiin.
- Yli 6-viikkoiset poikaset: yleensä vain ohimeneviä lieviä hengitystieoireita. Aiheuttaa kuitenkin myös kasvutappioita.
- Munintakanat: vaihtelee oireettomasta lieviin tai voimakkaisiin hengitystieoireisiin. Muninnan lasku selvin oire. Munanlaadussa muutoksia, kuten ohutkuorisuus ja vetinen valkuainen. Haudonta- ja kuoriutumistulokset huononevat.

Hoito:

- Ei hoitoa.

Ennaltaehkäisy:

- Siipikarjan maahantuonnissa ETT:n ohjeet: emojen terveystarkkailutulokset ja rokotustodistus, ei tuontiuntuvikkojen IB-rokotusta (untuvikkojen rokotus hautomolla yleinen Euroopassa, rokoteviruskontaminaation riski on olemassa) ja tuontikaranteeni, jonka aikana IB-tutkimus.
- Yleiset tautisuojausohjeet koskien eläinten ostoa, vierailijoita, suojautumista villilinnuilta, jyrssiöiltä jne.
- Ei kontaktia harraste- ja tuotantosiipikarjan välillä.
- Terveystarkkailuohjelman noudattaminen.
- Rokotus:
  - Suomessa on sallittua erityisluvalla rokottaa emoja tapettua IB-virusta sisältävällä rokotteella.
  - Suomessa on elävien IB-rokotteiden käyttö kielletty.

Taloudellinen merkitys:

- Aiheuttaa huomattavia taloudellisia tappioita lähinnä alentuneen muninnan ja vähentyneen poikastuotannon kautta.